

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ VE TEŞEKKÜR	5
İÇİNDEKİLER.....	7
GİRİŞ.....	15
1. KONTEYNER KAVRAMI VE DENİZ YOLU İLE KONTEYNER TAŞIMACILIĞI	17
1.1. Konteyner Kavramı.....	17
1.2. Konteynerin Yapısı, İşaretleri ve Türleri.....	21
1.3. Konteynerin Hukuki Niteliği	28
1.4. Deniz Yolu ile Konteyner Taşımacılığı ve Tarihi Gelişimi	34
1.4.1. Deniz Yolu ile Konteyner Taşımacılığının Tarihi Gelişimi	34
1.4.1.1. Tarih Öncesi-1980 Dönemi.....	34
1.4.1.2. 1980 Sonrası Dönem.....	36
1.4.2. Konteyner Gemileri, Limanları ve Konteyner Pazarı	38
1.4.2.1. Konteyner Gemileri.....	38
1.4.2.2. Limanlar	41
1.4.2.2.1. Konteyner Limanları ve İşletme Modelleri	44
1.4.2.3. Dünya Konteyner Piyasası	46
1.4.3. Deniz Yolu ile Konteyner Taşımacılığının Günümüz Dünya ve Türk Deniz Ticaretindeki Yeri.....	49
1.4.3.1. Dünya Ticareti ve Konteyner Taşımacılığı.....	49
1.4.3.2. Konteyner Taşımacılığı Piyasasında Liman İşletmelerinin Rolü	52
1.4.3.3. Konteyner Taşımacılığı Piyasası ve Türkiye	52
1.5. Denizyolu ile Konteyner Taşımacılığı Türleri	54
1.5.1. Multimodal Taşımalar.....	54
1.5.1.1. Genel Bakış ve Tanımlar	54
1.5.1.2. Multimodal Taşımaları Düzenleyen Hukuki Metinler	57
1.5.1.3. Multimodal Taşımalar ve Konteyner Taşımacılığı.....	61
1.5.1.4. Multimodal Taşımalara İlişkin Görüş ve Değerlendirme	62
1.5.2. Palangadan Palangaya (<i>Tackle to Tackle</i>), Limandan Limana (<i>Port to Port</i>) ve Kapıdan Kapıya (<i>Door to Door</i>) Taşımalar	62
1.5.2.1. Palangadan Palangaya (<i>Tackle to Tackle</i>) Taşımalar ve Hague-Visby Kuralları	63

1.5.2.1.1.	Hague-Visby Kuralları Bakımından Taşıyanın Sorumluluğu ile Konteyner Taşımaları.....	66
1.5.2.2.	Limandan Limana (Port to Port) Taşımalar ve Hamburg Kuralları	66
1.5.2.2.1.	Hamburg Kuralları Bakımından Taşıyanın Sorumluluğu ile Konteyner Taşımaları.....	67
1.5.2.3.	Kapıdan Kapıya (<i>Door to Door</i>) Taşımalar ve Rotterdam Kuralları	70
1.5.2.3.1.	Rotterdam Kurallarının Diğer Taşıma Şekillerini Düzenleyen Kurallar ile Karşılaştırılması.....	73
1.5.2.3.2.	Rotterdam Kurallarındaki Konteyner Taşımalarına İlişkin Düzenlemeler.....	77
1.5.3.	Full Container Load/Less (Than) Container Load (FCL/ LCL) Taşımalar	81
1.5.3.1.	FCL ve LCL Taşıma Biçimlerinin Türk Hukuku Bakımından İncelenmesi	83
1.5.3.1.1.	FCL ve LCL Taşıma Biçimlerinde Konteynerin Elverişsizliği ve Taşıyanın Sorumluluğu.....	83
1.5.3.1.2.	Sorumluluğun Başlangıcı ve Hukuki Kaynağı	85
1.5.3.2.	FCL ve LCL Taşıma Biçimlerinin Karşılaştırmalı Hukuk, Doktrin ve Uluslararası Deniz Ticareti Kuralları Bakımından İncelenmesi.....	90
1.5.3.3.	FCL ve LCL Taşıma Biçimleri Bakımından Bazı Değerlendirmeler.....	95
1.5.3.3.1.	Yükle İlgililerin Yükümlülükleri	95
1.5.3.3.2.	Konteynerin Yükle İlgililerce Temin Edilmiş Olması	97
1.5.3.3.3.	FCL Taşımalar Bakımından Konişmento Klotları	98
1.5.3.3.4.	Karşılıklı Kısmi Çarter Sözleşmeleri Bakımından FCL Taşımalar	100
1.5.3.3.5.	FCL/LCL Konteyner Taşımalarının Konteyner Demurajı Alacağına Etkisi.....	100
1.6.	Denizyolu ile Konteyner Taşımacılığı Sözleşmeleri	101
1.6.1.	Türk Hukuku ve Karşılaştırmalı Hukuklarda Deniz Ticareti Sözleşmelerinin Sınıflandırılması.....	101
1.6.2.	Navlun Sözleşmesi Tanımı, Unsurları, Türleri ve Tarafları	106
1.6.2.1.	Navlun Sözleşmesinin Tanımı ve Unsurları.....	106
1.6.2.2.	Navlun Sözleşmesinin Türleri	109
1.6.2.2.1.	Çarter- Kırkambar Sözleşmeleri.....	109
1.6.2.2.2.	Çarter ve Kırkambar Sözleşmelerinde Navlunun Belirlenmesi, Borçlusu ve Alacaklısı	115
1.6.2.2.3.	Asıl Navlun-Alt Navlun Sözleşmeleri.....	118

1.6.2.2.3.1.	Asıl Navlun-Alt Navlun Sözleşmelerinin Belirlenmesi	118
1.6.2.2.3.2.	Asıl ve Alt Navlun Sözleşmelerinde Tarafların Talepleri	121
1.6.2.2.3.3.	Navlun Sözleşmelerinde Taşıyanın Belirlenmesi	122
1.6.2.2.3.4.	Identity of Carrier Klozu	127
1.6.2.3.	Navlun Sözleşmesinin Tarafları	128
1.6.2.3.1.	Taşıyan	128
1.6.2.3.2.	Filli Taşıyan	130
1.6.2.3.3.	Gemi İşletmeyen Taşıyan ve Diğer Araçlar	133
1.6.2.3.3.1.	Brokerler	134
1.6.2.3.3.2.	Gemi Acenteleri	138
1.6.2.3.3.3.	Kaptan.....	139
1.6.2.3.3.4.	Taşıma İşleri Komisyoncuları	140
1.6.2.3.3.5.	Gemi İşletmeyen Taşıyan	145
1.6.2.3.4.	Taşıtan	147
1.6.2.3.5.	Yükleten	150
1.6.2.3.6.	Gönderilen	151
1.6.3.	Kırkambar Sözleşmesine Dayanan Deniz Yolu ile Konteyner Taşımaları	152
1.6.4.	Denizyolu ile Konteyner Taşımacılığında Kullanılan Diğer Sözleşme Türleri	153
1.6.4.1.	Miktar, Hacim ve Hizmet Sözleşmeleri.....	154
1.6.4.2.	Slot Çarter Sözleşmeleri.....	156
1.6.4.3.	Konteyner Gemisi ve Konteyner İçi Yer Tahsisi Sözleşmeleri.....	157
1.6.5.	Denizyolu ile Konteyner Taşımacılığında Konteyner Tedariki Amacıyla Kullanılan Sözleşme Türleri.....	158
1.6.5.1.	Konteyner ve Konteyner Ekipmanı Leasing Sözleşmesi.....	158
1.6.5.2.	Konteyner Kiralama Sözleşmesi	162
1.6.5.3.	Karşılıklı Konteyner Tedariki Sözleşmesi.....	162
2.	NAVLUN SÖZLEŞMELERİNDE DEMURAJ	165
2.1.	Sefer Çarteri Sözleşmelerinde Demuraj (Sürastarya) Kavramı.....	165
2.1.1.	Türk Hukukunda ve Müşterek Hukuk Sisteminde Demuraj	169
2.1.2.	Demurajın Fonksiyonları.....	170
2.1.3.	Demurajın Hukuki Niteliği ve Bu Niteliğinin Belirlenmesi Bakımından Türk Hukuk Sistemi ile Karşılaştırmalı Hukuk Sistemlerine Genel Bir Bakış	171
2.1.4.	Demuraj Süresinin Belirlenmesi, Hesabı ve Sona Ermesi.....	174

2.1.4.1.	“Once on Demurrage Always on Demurrage” Prensibi ve Uygulaması	177
2.1.5.	Demuraj Ücretinin Borçlusu ve Alacaklısı	179
2.1.6.	Demuraj Ücretinden Doğan Hak ve Talepler	180
2.1.6.1.	Hapis Hakkı	181
2.1.6.1.1.	Yükleme ve Boşaltıma Limanında Hapis Hakkının Kullanılması	183
2.1.6.1.2.	Hapis Hakkının Konusu	183
2.1.6.1.3.	Hapis Hakkına Konu Eşyanın Mülkiyeti ve Zilyetliği	185
2.1.6.1.4.	Hapis Hakkının Kullanılabileceği Alacağın Özellikleri	186
2.1.6.1.5.	Hapis Hakkının Doğumu ve Kullanılması	187
2.1.6.1.6.	Hapis Hakkının Kullanılması Bakımından Bazı Özellikli Haller	187
2.1.6.1.7.	Hapis Hakkının Kullanılmasının Hukuki Sonuçları	189
2.1.6.2.	Lien Hakkı	189
2.1.6.2.1.	Türk Hukuku Çerçevesinde Lien Hakkının Kullanılması	192
2.1.6.3.	Demuraj Ücretinden Doğan Diğer Hak ve Talepler	193
2.1.6.3.1.	Cesser Klozu	194
2.1.6.3.2.	Gecikme Zararları	195
2.1.6.4.	Demuraj Alacağının Özellikleri	197
2.1.6.5.	Demuraj ve İlgili Taleplerde Zamaşımı	198
2.2.	Deniz Yolu ile Konteyner Taşımacılığında Demuraj (Sürastarya) Kavramı	199
2.2.1.	Genel Olarak Konteyner Demurajı	200
2.2.1.1.	Türk Öğretisindeki Tanımlar	202
2.2.1.2.	Yabancı Öğreti ve Hukuki Metinlerde Yer Alan Tanımlar	204
2.2.1.3.	Türk ve Yabancı Mahkeme Kararlarında Yer Alan Tanımlar	206
2.2.2.	Konteyner Demurajının Hukuki Niteliği ve Yolculuk Çarteri Sözleşmelerindeki Demuraj ile Karşılaştırılması	207
2.2.2.1.	Borçlar Hukuku Temelinde Kırkambar Sözleşmesinden Kaynaklanan Hak ve Yükümlülüklerin Belirlenmesi ve Konteyner Demurajı Alacağı	208
2.2.2.2.	Konteyner Demurajının Bir Tür Tazminat Olup Olmadığının Tespiti	213
2.2.2.3.	Yükün Teslim Alınmamasının Konteyner Demurajına Etkisi	215
2.2.2.4.	Karşılaştırmalı Hukuklarda Konteyner Demurajının Hukuki Niteliği	217
2.2.2.5.	Navlun Ekleri (Teferruatı) Bakımından Konteyner Demurajı	220

2.2.2.6.	Konteyner Demurajının Türk Hukuku ve Anglo-Sakson Hukuk Sistemleri Bakımından Çarter Sözleşmelerindeki Demuraj Kurumu ile Karşılaştırılması.....	221
2.2.3.	Türk Hukukunda Konteyner Demurajına Uygulanacak Hukuk	225
2.2.3.1.	Milletlerarası Özel Hukuk Bakımından	225
2.2.3.2.	Türk Hukukunda Konteyner Demurajına Kıyasen Uygulanabilecek Hükümler	226
2.2.3.2.1.	Temerrüt Hükümleri.....	227
2.2.3.2.2.	Türk Ticaret Kanunu'nun Demuraja İlişkin Hükümleri	230
2.2.3.2.3.	Türk Ticaret Kanunu'nun Gecikme Zararlarına İlişkin Düzenlemesi.....	231
2.2.3.2.4.	Konteyner Demurajının Ticari Örf ve Adetten Sayılmasına İlişkin Değerlendirme.....	234
2.2.3.2.5.	Türk Hukukunda Konteyner Demurajına Uygulanacak Hukuk Bakımından Ulaşılan Sonuç ve Değerlendirme.....	235
2.2.4.	Konteyner Demurajı ve Gecikme Bedeli (Detention) Ayırımı	236
2.2.5.	Konteyner Demurajının Kararlaştırılması ve Miktarının Belirlenmesi.....	239
2.2.5.1.	Konteyner Demurajının Kararlaştırılmasının Şartları.....	239
2.2.5.2.	Konteyner Demurajının Belirlenmesinde Tartışmalı Haller	241
2.2.5.3.	Konteyner Demurajının Miktarının Belirlenmesi	243
2.2.6.	Konteyner Demurajı Borcunun Oluşmasının Şartları.....	244
2.2.6.1.	Konteyner Demurajı Alacağıın Talep Edilebilir Olması (Muacceliyeti)	245
2.2.6.2.	Yükün Teslim Anı	247
2.2.6.2.1.	Gönderilenin Yükün Teslimini Talep Etmesi.....	249
2.2.6.2.2.	Gönderilenin Yükün Teslimini Talep Etmemiş Olması	252
2.2.6.2.3.	Gönderilenin Yükün Teslimini Talep Etmiş Fakat Navlun Sözleşmesinden Kaynaklanan Yükümlülüklerini Yerine Getirmemiş Olması	253
2.2.6.3.	Serbest Sürenin Başlatılması Gereken Zaman.....	255
2.2.6.4.	Serbest Sürenin İşletilmesi ve Sona Ermesi.....	255
2.2.7.	Konteyner Demurajının Alacaklısı ve Borçlusu	256
2.2.7.1.	Konteyner Demurajının Alacaklısı	256
2.2.7.2.	Asıl ve Alt Navlun Sözleşmeleri Bakımından Alacaklı	256
2.2.7.3.	Konteyner Demurajının Borçlusu	259
2.2.8.	Konteyner Demurajından Doğan Hak ve Talepler.....	260
2.2.8.1.	Hapis Hakkı	261

2.2.8.2.	Lien Hakkı	261
2.2.8.3.	Taşıyanın Üzerinde Hapis Hakkını Kullandığı Konteyner Yükünden Kaynaklanan Demuraj Talebi	262
2.2.8.4.	Gecikme Zararları	263
2.2.8.5.	Konteyner Demurajı Borcunun Kapsamı	264
2.2.8.6.	Konteyner Demurajı Borcu ve Temerrüt Faizi	264
2.2.8.7.	Konteyner Demurajının Likit Bir Alacak Kalemi Olup Olmadığının Tespiti	264
2.2.9.	Konteyner Demurajı Borcunun Sona Ermesi ve Zamanaşımı	265
2.2.9.1.	Konteyner Demurajı Borcunun İfası	265
2.2.9.2.	Konteynerin Taşıyana İadesinin İmkansızlığının Konteyner Demurajı Borcuna Etkisi	266
2.2.9.3.	Konteynerin Taşıyana İadesinin İmkansızlığında Mücbir Sebeup ve Beklenmeyen Hal	268
2.2.9.4.	Konteynerin Taşıyana İadesinin İmkansızlığında Kusur	271
2.2.9.5.	Konteynerin Taşıyana İadesinde Geçici İmkansızlık	272
2.2.9.6.	Konteynerin Taşıyana İadesinde Kısmi İmkansızlık	274
2.2.9.7.	Konteyner Demurajı Borcunda Zamanaşımı	274
2.2.10.	Standart Kırkambar Tip Sözleşmeleri ve Taşıyan Tarifelerinin Konteyner Demurajı Şartları Bakımından İncelenmesi	275
2.2.10.1.	Ortak Hükümler	275
2.2.10.2.	Arkas Line Konteyner Demurajına İlişkin Standart Sözleşme Şartları ve Türkiye Demuraj Tarifesi	277
2.2.10.3.	CMA CGM Konteyner Demurajına İlişkin Standart Sözleşme Şartları ve Türkiye Demuraj Tarifesi	279
2.2.10.4.	Hapag-Lloyd Konteyner Demurajına İlişkin Standart Sözleşme Şartları ve Türkiye Demuraj Tarifesi	280
2.2.10.5.	Maersk Line Konteyner Demurajına İlişkin Standart Sözleşme Şartları ve Demuraj Tarifesi	280
3.	KONTEYNER DEMURAJINDA BORÇTAN SORUMLULUK BAKIMINDAN KARŞILAŞILABİLECEK HUKUKİ SORUNLAR.....	283
3.1.	Konteyner Demurajında Taşıma Şekilleri ve Gecikmenin Meydana Gelme Sebebine Göre Sorumluluk Sahası Prensibi	283
3.2.	Genel İşlem Koşulları Denetimi ve Standart Navlun Sözleşmelerindeki Konteyner Demurajı Hükümlerinin Bu Denetim Bakımından İncelenmesi	286
3.2.1.	Genel İşlem Koşulları ve Türk Borçlar Kanunu'ndaki İlgili Hükümlere Genel Bakış	287
3.2.2.	Genel İşlem Koşullarına İlişkin Hükümlerin Her İki Tarafın Tacir Olduğu Sözleşmeler Bakımından Uygulanması	289

3.2.3. Genel İşlem Koşullarına İlişkin Hükümlerin Genel Olarak Deniz Ticareti Hukuku Sözleşmeleri ve Özellikle Navlun Sözleşmeleri Bakımından Uygulanması Sorunu.....	295
3.2.4. Kırkambar Sözleşmesi ve Konişmento Genel Şartlarında Yer Alan Konteyner Demurajına İlişkin Kayıtlar Bakımından Genel İşlem Koşulları Denetimi	299
3.3. Gümrük Kanunu ve Konteyner İthalat ile İhracat Rejimlerinin Uygulanması Bakımından Konteyner Demurajı Alacağından Sorumluluk.....	301
3.3.1. Konteynerlere İlişkin Türk Gümrük Mevzuatı	302
3.3.1.1. Uluslararası Konvansiyonlar	302
3.3.1.2. Konteyner Yönetmeliği.....	305
3.3.1.3. Gümrük Yönetmeliği	306
3.3.1.4. İlgili Genelgeler	307
3.3.2. Türk Gümrük Sahasına Denizyolu ile Konteyner İçinde Getirilen İthal Yüke İlişkin Türk Gümrük Mevzuatı	310
3.3.2.1. Özet Beyanın Verilmesi	311
3.3.2.2. Risk Analizi ve Yükün Sınıflandırılması	312
3.3.2.3. Eşyanın Gümrük Bölgesine Ulaşması	313
3.3.2.4. Eşyanın Geçici Olarak Depolanması	313
3.3.2.5. Gümrük Mevzuatı Uyarınca Eşyanın Tasfiyelik Hale Gelmesi	314
3.3.2.6. Eşyanın Tasfiyeye Tabi Tutulması ve Yapılacak İşlemler.....	316
3.3.3. Türk Gümrük Sahasından Denizyolu ile Konteyner İçinde Çıkarılan İhraç Yüke İlişkin Türk Gümrük Mevzuatı.....	319
3.3.4. Türk Gümrük Mevzuatı Çerçevesinde İthal ve İhraç Yükleri ile Konteyner Uygulanacak Hukuki Rejim İşığında Konteyner Demurajı Alacağının Akıbeti.....	322
3.4. Yükle İlgililerce Konteyner Demurajı Borcunun Doğmasını ya da İşlemeye Devam Etmesini Önlemek Amacıyla Alınabilecek Tedbirler ile Başvurulabilecek Çözüm Yolları.....	323
3.5. İyiniyet ve Dürüstlük Kuralı Bakımından Konteyner Demurajı Alacağının Sınırlandırılması.....	327
3.6. Fahiş Tazminat Alacağının İndirilmesi Bakımından Konteyner Demurajı Alacağının İncelenmesi.....	331
SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	335
KAYNAKÇA	345